

Bél Mátyás Notitiájának kritikai kiadása

Bél Mátyásnak, a 18. század első felében élt jeles magyar polihisztnak a legnagyobb műve a „Notitia Hungariae novae Geographico-Historica” vagyis az „Új Magyarország földrajzi-történeti ismertetése” címet viselte, melyben a tudós szerző vármegyénként mutatta be hazája korabeli állapotát.

A Notitia azonban a szerző életében csak részben látott napvilágot: öt kötet 1735 és 1749 között megjelent, tíz vármegye leírását tartalmazta, a többi kéziratban maradt fenn. A kéziratban maradt részek kritikai kiadása 2011-ben kezdődött el, a VII. kötetet május 18-án Egerben, a Főegyházmegyei Könyvtárban mutatták be.

A rendezvényen Ternyák Csaba egri érsek köszönetet mondott a szerkesztőknek, akiktől – mint mondta – rendkívüli elkötelezettséget kíván a kötet kiadása. A főpásztor idézte Bél Mátyásnak Eger város ismertetéséből a Giovanni Battista Carlone tervei alapján épült püspöki rezidenciáról szóló hosszabb leírását. Rámutatott, hogy neki köszönhető, hogy megismerhetjük gróf Erdődy Gábor Antal püspök tevékenységét, természet és madarak iránti szeretetét.

Tóth Gergely történész, az ELTE Természettudományi Intézetének tudományos főmunkatársa, a kötet szerkesztője kiemelte, hogy Bél Mátyás nagy kapcsolati hálójával rendelkezett, kérdőív segítségével gyűjtötte az adatokat az egész ország területéről. Sokrétű művével, melyben egyszerre van jelen történelem, földrajz, növényvilág, állatvilág és néprajzi adatok, a nyugati tudományossághoz akart felzárkózni. Bízunk abban, hogy fordítás útján helytörténészek, családfakutatók számára egyaránt segítséget nyújt a Notitia.

A kötetet Horváth István, az Egri Főegyházmegyei Levéltár igazgatója mutatta be. Kiemelte, hogy a szerző a központi és a megyei állami szerveknek szolgáltatott a természeti viszonyokra, a gazdálkodásra és a népességre vonatkozó adatokat.

A teljes Bél Mátyás életmű egy körkép a korabeli magyar tudományosságról. – mondta a Szent István Televízió kérdésére Tóth Péter történész-levéltáros, a Miskolci Egyetem címzetes egyetemi tanára, aki a kötetben a jászkun kerületek leírását vállalta magára. A történész korábban Bél Mátyásnak az Alsó-magyarországi bányavárosokról szóló leírásának fordítását készítette el.

Bél Mátyás rendkívül adatgazdag leírásait a magyar és a szomszédos országok történet-tudományai mellett a régészet, néprajz és irodalomtudomány képviselői már eddig is nagy haszonnal forgatták.

Az érdeklődők nemcsak a kötetről szerezhettek ismereteket, hanem a Bél Mátyás munkásságát bemutató kiállítást is megtekinthettek az idén 230 éves Főegyházmegyei Könyvtárban. A kiállítás kurátora Benei Bernadett, a Főegyházmegyei Levéltár munkatársa, a most bemutatott kötet egyik szerzője.

A tárlat, mely számos különlegességet tartalmaz, október végéig látogatható a könyvtár barokk termének nyitvatartási idejében.

Képek: Federics Róbert/Szent István Televízió
Tv-s anyag linkje: <https://youtu.be/j0zChtCuuFw>